

Received: October 31, 2022

Accepted: December 12, 2022

บทความพิเศษ

ศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์: ปราชญ์วิจัยร่วมสมัย

จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์¹

อรณัฐ นครศรี²

ความนำ

“...ก่อนอื่นขอทราบว่าการวิจัยประเมินผลที่จะมาให้ทำนั้น จะมีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือไม่และอย่างไร ซึ่งหากแค่ต้องการได้รายงานมา 1 เล่ม เพียงเรียกได้ว่าทำครบตามโครงการแล้ว ไม่ได้นำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง ผมก็ไม่เห็นความจำเป็นต้องทำ เพราะจะสูญเสียงบประมาณแผ่นดินไปเปล่า ๆ และหากจะทำก็ขอให้บุคลากรของหน่วยงานต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อเรียนรู้กระบวนการในการวิจัยประเมินผล ต่อไปจะได้ มีความรู้ความสามารถในการวิจัยประเมินผล...”

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนได้ยกมาจากหนังสือ “ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ปราชญ์วิจัย” ซึ่งเป็นหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันพฤหัสบดีที่ 24 ตุลาคม 2565 ที่ผ่านมา โดยเป็นข้อความที่ คุณนิยม เต็มศรีสุข อดีตเลขาธิการ ป.ป.ส. และอดีตรองปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้เขียนเป็นอนุสรณ์ถึง ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ดังความว่า

“.... นั่นคือสิ่งที่ ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ กล่าวกับผม ในคราวที่ผมไปกราบขอให้ท่านช่วยรับในการทำการวิจัยประเมินผลนโยบายการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ของสำนักงาน ป.ป.ส. เมื่อกว่า 20 ปีที่ผ่านมา เห็นได้ว่าท่านได้ให้ความสำคัญกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการใช้งบประมาณแผ่นดินที่ไม่ต้องการให้เกิดความสูญเปล่า อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรของรัฐอย่างยิ่ง...”

ผู้เขียนทั้งสองคน ต่างเป็นศิษย์ของศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ จึงร่วมกันเขียนบทความพิเศษนี้เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ท่านศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ เพื่อแสดงความเคารพต่อท่านอาจารย์ผู้ล่วงลับ และเพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้จักบุคคลสำคัญแห่งวงการวิจัยผู้ได้ชื่อว่าเป็น “ปราชญ์วิจัย”

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

² หลักสูตรนักระบาดวิทยาและการดูแลสุขภาพ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

ภาพที่ 1 ศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

ที่มา: ประวัติปราชญ์วิจัย ศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

ประวัติการศึกษาและเกียรติคุณ

ศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ทางสังคมวิทยา-
ประชากรศาสตร์ โดยตำแหน่งสุดท้ายคือ ประธานมูลนิธิศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ เพื่อ
พัฒนาการศึกษาและวิจัย โดยตลอดช่วงชีวิตนั้นเป็นผู้ที่เสียสละทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา
ให้การพัฒนาประเทศชาติในด้านวิชาการมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน เป็นบุคคลอันทรงคุณค่าอย่างยิ่งใน
ด้านวิชาการของประเทศ โดยได้ให้การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาให้มีความรอบรู้ในด้าน ต่าง
ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านระเบียบวิธีการวิจัย และสถิติเพื่อการวิจัยในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
ทั่วประเทศ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่ง และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ นอกจากนั้น ยังมี
ส่วนสำคัญในการช่วยเหลือสังคม ชุมชนในด้านต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการได้ใช้ความรู้ใน
การทำวิจัยเพื่อศึกษาสาเหตุปัญหาต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไข เช่น การแก้ไขปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหา
การสร้างงานในชนบท ปัญหายาเสพติด เป็นต้น โดยมีผลงานทางด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้รับรางวัล
เช่น ผลงานวิจัยดีเด่นเพื่อสังคม จากมูลนิธิหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ปี 2540 ผลงานวิจัยดีเด่นอันดับ
1 ของกระทรวงยุติธรรม ปี 2546 ประกาศเกียรติคุณในฐานะบุคคลที่มีผลงานระดับดีเด่น ด้านส่งเสริม
การแก้ไขปัญหายาเสพติด จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี 2562 และ
ประกาศเกียรติคุณในฐานะบุคคลที่ได้เสียสละ อุทิศตน ใช้ความรู้ความสามารถในการสนับสนุนงาน
ป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและดียิ่งจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด ปี 2563

รางวัลแห่งเกียรติยศทางวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และสติปัญญาในระดับสูง โดยจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจาก Victoria University, New Zealand ด้วยทุนโคลัมโบ และจบการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจาก Brown University, U.S.A. ด้วยทุนสภาประชากรของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะเมื่อจบปริญญาเอกจาก Brown University ได้รับเกียรตินิยมสูงสุด ฟาย เบต้า เคปป้า (Phi Beta Kappa) ซึ่งมอบให้เป็นเกียรติแก่นักวิชาการที่มีชื่อเสียงที่สุดในสหรัฐอเมริกา โดยพิจารณาจากผลงานของผู้จบการศึกษาจากทุกมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา นอกจากนั้น ท่านยังได้เข้าอบรมที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมกับเอกชน ปรอ.4 (344) และได้รับโล่ให้นักวิชาการดีเด่น วปอ. 344 อีกด้วย

ทั้งนี้หากพิจารณาถึงรางวัลเกียรติยศคือ การได้รับเชิญเข้าเป็นสมาชิกของสมาคม ฟาย เบต้า เคปป้า (Phi Beta Kappa) นั้น ถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนถึงความเป็นผู้ทรงภูมิปัญญาของศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และเป็นสิ่งรับรองถึงความสำเร็จทางวิชาการของท่านได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเกียรตินิยมสูงสุด ฟาย เบต้า เคปป้า (Phi Beta Kappa) จะมอบให้เป็นเกียรติแก่นักวิชาการที่มีชื่อเสียงที่สุดในสหรัฐอเมริกา โดยที่ผ่านมามีผู้นำสหรัฐฯ 17 คน ที่ได้รับเกียรตินิยม Phi Beta Kappa เมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำ ซึ่งในจำนวนนี้รวมถึงนายบิล คลินตัน นายจิมมี คาร์เตอร์ และนายจอร์จ เอช.บุช ผู้พิพากษาศาลฎีกา 38 คน และผู้ได้รับรางวัลโนเบลกว่า 130 คน

ภาพที่ 2 สัญลักษณ์ของ Phi Beta Kappa Society

ที่มา: <https://images.app.goo.gl/kwURcU34bytQqMkb7>

บทบาทด้านงานวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้ทุ่มเทในการถ่ายทอดความรู้ที่เชี่ยวชาญให้กับลูกศิษย์และผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไปอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยการสอนในหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกให้กับหลายมหาวิทยาลัย จัดอบรมหลักสูตรหลายหลักสูตร โดยเป็นผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการหลักสูตรระดับปริญญาโท และปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ เช่น

- มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรสังคมศาสตร์การแพทย์มหาบัณฑิต (2518) หลักสูตรสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อมมหาบัณฑิต (2519) และหลักสูตรอาชีววิทยาและงานยุติธรรม (2518)
 - สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรเทคโนโลยีการบริหาร (การจัดการ การฝึกอบรม วิทยาการวิจัย) (2536) และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาประชากรและการพัฒนา (2524)
 - มหาวิทยาลัยปทุมธานี หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตการบริหาร (การพัฒนาการเมือง การพัฒนาสังคม การบริหารธุรกิจ (เฉพาะด้าน) การพัฒนาการบริหารการศึกษา การพัฒนานักบริหารระดับสูง การพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม วิธีวิทยาการวิจัยการบริหาร จิตวิทยา (เฉพาะด้าน) การจัดการคุณภาพ การปกครองส่วนท้องถิ่น) (2552) และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตการบริหาร (การพัฒนาการเมือง การพัฒนาสังคม การบริหารธุรกิจ (เฉพาะด้าน) การพัฒนาการบริหารการศึกษา การพัฒนานักบริหารระดับสูง การพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม วิธีวิทยาการวิจัยการบริหาร จิตวิทยา (เฉพาะด้าน) การจัดการคุณภาพ) (2551)
 - มหาวิทยาลัยรามคำแหง หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ (สาขารัฐศาสตร์ สังคมวิทยา บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารการศึกษา วิทยาการศึกษาศาสตร์ เทคโนโลยีการศึกษา จิตวิทยา ให้คำปรึกษา) (2543)
 - มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตการบริหารการพัฒนา (การพัฒนาการเมือง การพัฒนาสังคม การบริหารธุรกิจ การบริหารการศึกษา การพัฒนานักบริหารระดับสูง การบริหารงานยุติธรรม วิธีวิทยาการวิจัย จิตวิทยาให้คำปรึกษา การจัดการคุณภาพ) (2547)
- อีกทั้งยังได้เขียนหนังสือ และตำราเพื่อยกระดับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศไทย โดยเฉพาะศาสตร์ทางด้านวิจัยและสถิติ เพื่อให้ นักศึกษาไทยได้มีความรู้ด้านการวิจัยที่ถูกต้องและได้มาตรฐานตามหลักสากล โดยมีผลงานตำราวิชาการด้านระเบียบวิธีการวิจัย และสถิติสำหรับการวิจัย เช่น 1) ศาสตร์ว่าด้วยการวิจัยอนาคตการณ์ 2) กระบวนทัศน์วิจัย การประเมินผลโครงการวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และแบบผสม การทบทวนวรรณกรรมที่ถูกต้องและได้มาตรฐานสากล 3) การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และแบบผสม ที่ถูกต้องได้มาตรฐานสากล 4) การใช้สถิติในงานวิจัยอย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล 5) การประเมินผลโครงการ: หลักการและการประยุกต์ 6) วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ยุคใหม่ 7) ปรัชญาของศาสตร์สังคม 8) วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ: การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตกาล 9) นานาวัตกรรมวิธีวิทยาการวิจัย 10) เทคนิควิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ 11) แบบจำลองสมการโครงสร้าง: การใช้โปรแกรม LISREL, PRELIS และ SIMPLIS 12) สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การสร้างมาตรวัดสำหรับการวิจัยที่ถูกต้องและได้มาตรฐานสากล และ 13) “ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์” ซึ่งเป็นหนังสือที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ และมีการตีพิมพ์มากกว่า 15 ครั้ง ซึ่งถูกเรียกขานกันว่า “วิจัยเล่มแดง”

ภาพที่ 3 หนังสือระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (2555)

ที่มา: ผู้เขียน

บทบาทด้านการวิจัย

ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้พัฒนาผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และมีค่าให้แก่วงการวิชาการมากมาย กระทั่งได้รับรางวัลระดับชาติจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และยังมีส่วนผลักดันให้ศิษย์หลายรุ่น ได้มีผลงานที่เป็นที่ได้อาจารย์มาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ

ในส่วนของผลงานวิชาการของ ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ พบว่า ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโครงการวิจัยที่มีคุณภาพมาตรฐานสากลให้กับหลายหน่วยงานทั้งในประเทศ เช่น สำนักงบประมาณ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ การเคหะแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมปศุสัตว์ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น และในต่างประเทศ เช่น ESCAP(Economic Social Commission for Asia and the Pacific) ILO (International Labor Organization) IDRC(International Development Research Center) Rockefeller Foundation, Population Council UNFPA (United Nations Fund for Population Activities) และที่สำคัญคือ ESCAPE ได้เชิญให้ไปเป็นที่ปรึกษาให้แก่รัฐบาลประเทศฟิลิปปินส์

แนวคิดต่อการพัฒนาด้านวิชาการและวิจัยของประเทศ

Social Eyes Thailand (2565) ได้รวบรวมแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ที่แสดงถึงความห่วงใยด้านวิชาการและวิจัย ไว้ ดังนี้

“วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในวงการวิจัยในปัจจุบันเกิดขึ้นได้เพราะการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่ำ ทำให้วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ที่มีคุณภาพต่ำตามไปด้วย ดุษฎีนิพนธ์หรืองานวิจัยจำนวนมากถึงขั้นที่ไม่มีคุณภาพเลย เพราะสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ทางด้านเงินเข้ากระเป๋า กลุ่มผู้บริหารโครงการ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ แข่งขันกันเปิดหลักสูตรโดยไม่มีความพร้อมทางด้านวิชาการอย่างแท้จริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการวิจัยที่ต้องนำมาใช้ในการทำ ดุษฎีนิพนธ์”

“การขาดความรู้ที่ถูกต้องเป็นไปได้ ทั้งที่รู้ตัว และไม่รู้ตัว สาเหตุใหญ่ของการขาดความรู้ที่ผู้วิจัยเองไม่รู้ตัว เพราะผู้วิจัยไม่เคยได้เรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้องและสำคัญผิดยึดมั่นถือมั่นว่าสิ่งที่ตนเองเรียนรู้นั้นถูกต้องและไม่พะวงสงสัยที่จะตรวจสอบความรู้ที่เล่าเรียนมานั้นว่าถูกต้องหรือไม่ เนื่องจากยึดมั่นในตัวอาจารย์ผู้สอนว่าเป็นผู้ที่มีความรู้เพราะตัวผู้เรียนเองขาดต้นทุนวิชาการ (academic capital) มีความรู้ไม่เพียงพอ หรือไม่รู้จักค้นคว้าหาความรู้มาใช้ในการตรวจสอบด้วยตนเอง”

“การขาดความรู้ที่ถูกต้องโดยรู้ตัวเกิดขึ้นได้เพราะเคยแต่เรียนรู่ว่าสิ่งที่เรียนรู้นั้นคืออะไร แต่ไม่เข้าใจถึงแก่นสาระของสิ่งที่ได้เรียนรู้อะไร แม้จะทำทุกอย่างเท่าที่ทำได้อย่างดีที่สุดตามความสามารถเท่าที่ได้เรียนมาแต่ก็ไม่ถูกต้อง ต่อมาเมื่อได้มารับรู้ว่ามีผิดก็ไม่ว่าจะทำอย่างไร ผลงานวิจัยที่ได้ออกมาจึงไม่มีคุณภาพและคุณค่าที่จะนำไปใช้ได้ ที่สำคัญคือ เจ้าของผลงานวิจัยยังสำคัญผิด มีความภาคภูมิใจในผลงานไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยหรือดุษฎีนิพนธ์ว่าเป็นงานวิจัยที่ดีมาก บอกกล่าวให้ผู้อื่นฟังด้วยความเข้าใจผิด ผู้ฟังที่เป็นนักวิชาการจริงหรือเรียนรู้อย่างถูกต้อง อดที่จะเวทนาสงสารผู้ที่ทำวิจัยที่มีลักษณะดังกล่าวไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นผลงานวิจัยเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณหรือแบบผสม”

“คุณภาพของงานวิจัยไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) หรือเชิงคุณภาพ (qualitative research) หรืองานวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methodology) สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของนักวิจัยในการพัฒนาตนเอง และในการที่จะสร้างประโยชน์ให้กับองค์กร สังคมและประเทศชาติ นักวิจัยที่ทำงานวิจัยที่ไม่มีคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาเอก หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาเอก หรือนักวิชาการและนักวิจัยที่อยู่ในหน่วยงานของเอกชน ในสถาบันการศึกษา และในหน่วยงานของรัฐที่ต้องอาศัยผลงานวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดมาตรการ และแนวทางในการแก้ไขและพัฒนางานและภารกิจของตน จะไม่สามารถทำงานวิจัยที่เข้มข้นที่สามารถสร้างผลกระทบ (impact research) ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดีในเรื่องที่ตนศึกษาได้ หากขาดความรู้ที่ถูกต้องในเชิงระเบียบวิธีไม่ว่าจะเป็นภาพรวม (holistic methodology) ของระเบียบวิธีที่เป็นแนวทางเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพ หรือประเด็นเฉพาะของแต่ละวิธี (specific methods)”

จากแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ที่แสดงถึงความห่วงใยด้านวิชาการ และวิจัยของประเทศที่กำลังถดถอย ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ จึงมีปณิธานที่จะพัฒนา

วิชาการของประเทศให้มีความเข้มแข็ง โดยการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่เน้นการวิจัยที่ถูกต้อง และได้มาตรฐานสากล อีกทั้งยังได้เผยแพร่ความรู้ของท่านผ่านบทความ หนังสือ และการอบรมผ่าน กิจกรรม และโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายให้กับโครงการ Research Zone ที่จัดโดยศูนย์จัดการความรู้และถ่ายทอดผลงานวิจัย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อ เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัยให้กับนักวิจัย นอกจากเอกสารงานวิจัยและตำราต่าง ๆ แล้วการก่อตั้ง มูลนิธิ ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ เพื่อพัฒนาการศึกษาและวิจัย” เป็นเจตนารมณ์ที่จะมอบ มรดกทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต ตลอดระยะเวลา 50 ปีที่ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ สร้างคุณูปการอันเป็นประโยชน์ให้กับประเทศชาติ แม้ในบั้นปลายชีวิตก็ยังมี ความห่วงใยอนาคตของการศึกษาวิจัย จึงเรียกได้ว่าเป็น “ปราชญ์วิจัยร่วมสมัย นักวิจัยของแผ่นดิน” ที่จะยังคงถูกกล่าวขานในวงการวิชาการด้วยผลงานมากมายที่ทิ้งไว้เป็นมรดกแก่แผ่นดิน

บรรณานุกรม

ขอแสดงความเสียใจและร่วมไว้อาลัยต่อการจากไปของ ศ.ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ นักปราชญ์

ทางด้านงานวิจัย. (2022, October 14). Social Eyes. Thailand. สืบค้นจาก

<https://socialeyesthailand.com/221014-13/>

“ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ปราชญ์วิจัย” อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ

ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันพฤหัสบดี 24 ตุลาคม

2565. กรุงเทพฯ: อัดสำเนา